

Sygn. akt *XVII AmE 322/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska</i>
Protokolant –	Sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 20 października 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) S.A. z siedzibą w K.

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) S.A. z siedzibą w K. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 29 czerwca 2017 r. Nr (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję;
2. zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) S.A. w K. kwotę 737 zł (siedemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz Skarbu Państwa kasa Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 8.240,76 zł (osiem tysięcy dwieście czterdzieści złotych siedemdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów opinii biegłego wyłożonej tymczasowo z sum Skarbu Państwa.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 322/17*

UZASADNIENIE

W dniu 29 czerwca 2017 r., działając na podstawie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 10 i 12 w związku z 56 ust. 2 art. 56 ust. 6 i art. 30 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej: PE) oraz w związku z art. 104 k.p.a., Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał decyzję (znak: (...)), na mocy której orzekł, że

- 1) przedsiębiorca (...) S.A. z siedzibą w K. naruszył warunek 2.1.5. koncesji na dystrybucję energii elektrycznej udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 16 listopada 1998 r., nr (...), poprzez spowodowanie zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego oraz powstanie szkód materialnych,

- 2) przedsiębiorca (...) S.A. z siedzibą w K. naruszył art. 4 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne oraz warunek 2.2.1. koncesji na dystrybucję energii elektrycznej udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 16 listopada 1998 r., nr (...), poprzez nieutrzymywanie w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń,
- 3) za działanie opisane w pkt 1 wymierzył ww. przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 250.000 zł, tj. w wysokości (...) przychodu z działalności koncesjonowanej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej osiągniętego w 2016 r.,
- 4) za działanie opisane w pkt 2 wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 100 000 zł, tj. w wysokości (...) przychodu z działalności koncesjonowanej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, osiągniętego w 2016 r.

(decyzja, k. 4-15).

W odwołaniu od powyższej decyzji Spółka (...) zaskarżyła to orzeczenie w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa w postępowaniu według norm prawem przepisanych. W stosunku do zaskarżonej decyzji podniesiono następujące zarzuty rażącego naruszenia:

- 1) art. 56 ust. 1 pkt. 10 i pkt. 12 ustawy Prawo energetyczne w zw. z art. 6 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów, w następstwie czego Prezes Urzędu Regulacji Energetyki błędnie przyjął, że warunki koncesji, których naruszenia miał dopuścić się (...) S.A. (tj. warunek z pkt. 2.1.5. i pkt. 2.2.1. koncesji na dystrybucję energii elektrycznej udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 16 listopada 1998 r.nr (...)), spełniają wymóg maksymalnej określoności deliktu administracyjnego, tj. takiego kształtowania warunków koncesji, ażeby nakaz pożądaných zachowań i ich granice były czytelne, przejrzyste, jasne dla adresata, a co za tym idzie, aby możliwe było odróżnienie od siebie poszczególnych typów deliktów administracyjnych i rozgraniczenie sfery zachowań zabronionych od sfery indyferentnej administracyjnoprawnie (nullum crimen sine lege certa);
- 2) art. 4 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne poprzez błędną jego wykładnię, w następstwie czego Prezes Urzędu Regulacji Energetyki przyjął, że naruszenie tego przepisu następuje poprzez sam fakt „nieutrzymania w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń” elektroenergetycznych;
- 3) art. 56 ust. 1 pkt. 10 i pkt. 12 ustawy Prawo energetyczne poprzez błędne ich zastosowanie, w następstwie czego, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki niewłaściwie ustalił treść warunku koncesji wynikającego z pkt. 2.2.1. koncesji przyjmując, że „nieutrzymanie w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń” jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że powód nie stosuje się do warunków koncesji;
- 4) art. 56 ust. 1 pkt. 10 i pkt. 12 ustawy Prawo energetyczne, w zw. art. 2 Konstytucji RP poprzez niewłaściwe ich zastosowanie, w następstwie czego Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nałożył na (...) SA dwie kary za ten sam czyn;
- 5) art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego, poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, w następstwie czego została wydana decyzja, w której Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zarzucił (...) SA. naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, pomimo, iż postępowanie toczące się przed Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki nie dotyczyło naruszenia obowiązku wynikającego z tego przepisu;
- 6) art. 56 ust. 1 pkt. 10 i pkt. 12 ustawy Prawo energetyczne w zw. z art. 7, art. 77 i art. 80 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez niewłaściwe ich zastosowanie, w następstwie czego Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wbrew zebranemu w sprawie materiałowi dowodowemu uznał, że (...) S.A. spowodował zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego oraz powstanie szkód materialnych, jak również nie utrzymywał w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń;
- 7) art. 7, art. 77 i art. 80 Kodeksu postępowania administracyjnego, poprzez błędne ich zastosowanie, w następstwie czego, z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowód, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki ustalił dopuszczalny

okres eksploatacji izolatorów typu (...) i (...) w oparciu o niepotwierdzone procesowo informacje zawarte w publikacjach branżowych;

8) art. 7, art. 77 i art. 80 Kodeksu postępowania administracyjnego, poprzez niewłaściwe ich zastosowanie, w następstwie czego, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki błędnie ustalił stan faktyczny sprawy, przyjmując, że:

a) wartość obostrzenia dla Linia (...) powinna wynosić 2°, gdy tymczasem, wartość ta powinna wynieść 1° (i tyle wynosiła w chwili awarii izolatora);

b) czas zadziałania zabezpieczenie(...) wyniósł 0,62 s, gdy tymczasem, czas ten wyniósł 0,1s;

c) powód dysponował środkami na wymianę przedmiotowych w sprawie izolatorów;

d) powód nie dochował należytej staranności przy eksploatacji przedmiotowych w sprawie izolatorów.

(odwołanie, k. 16-49).

Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 630-638).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 16 listopada 1998 r. Nr (...) (z późn. zm.) (...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...), Spółka (...)) uzyskała koncesję na dystrybucję energii elektrycznej.

Zgodnie z warunkiem 2.1.5. koncesji, Koncesjonariusz jest obowiązany do wykonywania działalności w sposób nie powodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nie narażający na powstanie szkód materialnych.

Natomiast w warunku 2.2.1. koncesji przewidziano, że Koncesjonariusz jest obowiązany do spełnienia technicznych warunków przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej określonych w odrębnych przepisach, w szczególności do utrzymywania obiektów, instalacji, urządzeń i sieci w należyтым stanie technicznym, umożliwiającym przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących przepisów określających wymogi techniczne, jakościowe i ochrony środowiska, z uwzględnieniem uzasadnionego poziomu kosztów oraz optymalizacji wykorzystania źródeł energii elektrycznej zasilających sieć przesyłową i dystrybucyjną.

dowód: okoliczności bezsporne.

W miejscowości N., w której Spółka wykonuje przedmiotową działalność, 23 stycznia 2014 r., przy ul. (...), doszło do zerwania linii wysokiego napięcia (...), wskutek zerwania się izolatora (...) na słupie 193, spowodowanego procesem starzenia się materiału .

dowód: opinia biegłego k. 677-777

W następstwie powyższego przewód linii wysokiego napięcia spadł na linie niskiego napięcia obwód (...) zasilany ze stacji (...), uszkadzając dwa przewody zasilające przyłączy do budynku w L..

Infrastruktura elektroenergetyczna sieci dystrybucyjnej Spółki wyposażona jest w układy elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej ((...)). Automatyka zabezpieczająca wyłączyła linie 110 kV (...)w cyklu WZW (Wyłącz - Załącz - Wyłącz) w stacjach (...) i (...)

Po wystąpieniu awarii obwód (...)linii nN został wyłączony i uziemiony przez pracowników Spółki 24 stycznia 2014 r. około godziny 00:19.

Awaria spowodowała nieplanowaną przerwę w dostarczaniu energii do 17 odbiorców zasilanych z obwodu (...) ze stacji (...) pomiędzy godziną 22:23 w dniu 23 stycznia 2014 r. a godz. 14:53 w dniu 24 stycznia 2014 r. Dnia 24 stycznia 2014 r. przeprowadzono prace naprawcze obejmujące wymianę uszkodzonego izolatora typ (...) na linii WN oraz naprawę uszkodzonych przewodów linii nN.

dowód: okoliczności bezsporne.

Bezpośrednią przyczyną tego zdarzenia sieciowego było zerwanie się izolatora (...) na słupie 193, spowodowanego procesem starzenia się materiału i było to zdarzenie losowe, spowodowane działaniem siły wyższej, za które nie odpowiada spółka (...) S.A. z siedzibą w K..

dowód: opinia biegłego k. 677-777

Zdarzenie polegało na tym, że w miejscu styku czynnego przewodu 110 kV z czynnym przewodem niskiego napięcia nN płynął całkowity prąd ziemnozwarciowy i dlatego nastąpiło przepalenie w tym miejscu przewodów linii niskiego napięcia nN. To z kolei spowodowało galwaniczne oddzielenie instalacji niskiego napięcia nN od dalszych skutków działania (...) w sieci 110 kV, tj. skutków ponownego złączenia linii(...) pod napięcie przez automatykę (...) i po raz drugi zadziałanie zabezpieczeń zwarciovych na tej linii.

W skutek przedmiotowej awarii nie doszło do uszkodzeń elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej niskiego napięcia nN, poza przepaleniem się przewodów i bezpieczników zabezpieczających obwód niskiego napięcia, więc zagrożenie porażeniowe prądem elektrycznym odbiorców energii elektrycznej mogło wystąpić w ich instalacjach odbiorczych jedynie w pierwszej fazie awarii, tj. od momentu opadnięcia przewodu fazowego linii (...) na napowietrzne przyłącze niskiego napięcia nN przez czas ok 100 ms, w wyniku pojawienia się potencjału 110 na obudowach odborników elektrycznych przyłączonych do odbiorczej instalacji niskiego napięcia nN. Czasy eliminacji zwarcia doziemnego przewodu linii (...) zarówno za pierwszy razem (0,1s), jak również za drugim razem (0,5 s) nie miały wpływu na ewentualne zagrożenia porażeniowe i pożarowe po stronie instalacji niskiego napięcia nN u odbiorców, ponieważ przewody linii napowietrzanej nN (przyłącza), na który opadł przewód linii 110 kV przepaliły się od razu (w czasie 0,1 s) i nastąpiło galwaniczne ich oddzielenie od przewodów linii (...). Czas eliminacji zwarcia doziemnego przewodu linii (...) za drugim razem (do momentu jej definitywnego wyłączenia spod napięcia, czyli przez ok. 0,5 s) miał wpływ na ewentualne zagrożenie pożarowe i porażeniowe dla osób postronnych, które mogłyby dotknąć w tym czasie znajdujący się pod napięciem zerwany przewód fazowy tej linii.

dowód: opinia biegłego k. 677-777

Pismem z 3 sierpnia 2015 r. Prokuratura Rejonowa w Kłodzku zawiadomiła Urząd Regulacji Energetyki, że w nadzorowanym przez tę Prokuraturę dochodzeniu - w sprawie narażenia 23 stycznia 2014 r. w N. mieszkańców ul. (...) na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu poprzez niezapewnienie właściwej konserwacji i utrzymanie niewłaściwego stanu technicznego napowietrznej linii wysokiego napięcia, wskutek czego doszło do zerwania przewodu elektrycznego - stwierdzono poważne uchybienia w działaniu (...) S.A. Oddział w W. wskazane w opinii biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki R. G. (1), którą to opinię załączono do pisma.

dowód: pismo Prokuratury Rejonowej w Kłodzku z 3.08.2015 r. wraz z załączoną opinią biegłego, k. 3-21 akt admin.

Pismem z 5 kwietnia 2016 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zawiadomił Spółkę (...) o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Spółce kary pieniężnej. Wszczęcie postępowania nastąpiło z uwagi na nieutrzymywanie w należyтым stanie technicznych obiektów, instalacji i urządzeń oraz na naruszenie warunków określonych w punkcie 2.1.5. i punkcie 2.2.1. koncesji na dystrybucję energii elektrycznej.

dowód: Zawiadomienie o wszczęciu postępowania, k. 1 akt admin.

Planowane przez Spółkę (...) nakłady inwestycyjne na lata 2011-2014 dotyczące zamierzeń inwestycyjnych związanych z działalnością w zakresie dystrybucji energii elektrycznej (nakłady inwestycyjne uwzględnione w planach rozwoju uzgodnionych z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki) wynosiły odpowiednio:

rok 2011: 1 187 406,0 tys. zł;

rok 2012: 1 741 981,0 tys. zł;

rok 2013: 2 006 962,0 zł;

rok 2014: 1 768 200,0 tys. zł.

Nakłady inwestycyjne (brutto) uwzględnione w taryfach dla energii elektrycznej (...) S.A. w latach 2011-2014, co do zasady, były równe uwzględnionym w planie rozwoju i wynosiły odpowiednio:

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2011: 1 187 406,0 tys. zł;

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2012: 1 741 981,0 tys. zł;

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2013: 2 006 962,0 tys. zł;

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2014: 1 768 200,0 tys. zł.

Rzeczywista wysokość nakładów inwestycyjnych Spółki (...), dotycząca zamierzeń inwestycyjnych związanych z działalnością dystrybucji w zakresie dystrybucji energii elektrycznej w latach 2011-2014 wyniosła odpowiednio:

rok 2011: 1 210 654,6 tys. zł;

rok 2012: 1 755 169,0 tys. zł;

rok 2013: 2 056 294,0 tys. zł;

rok 2014: 1 896 458,0 tys. zł.

Zwrot z kapitału uwzględniony w taryfach dla energii elektrycznej (...) S.A. w latach 2011-2014 wynosił odpowiednio:

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2011: 644 401,0 tys. zł;

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2012: 1 003 836,2 tys. zł;

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2013: 1 184 653,3 tys. zł;

taryfa dla energii elektrycznej na rok 2014: 1 024 922,9 tys. zł.

Rentowność (...) SA. mierzona jako wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS) i wskaźnik rentowności aktywów (ROA) w latach 2011-2014 wyniosła odpowiednio:

rok 2011: ROS -10,80 %, ROA - 3,96 %

rok 2012: ROS - 14,05 %, ROA - 6,21 %;

rok 2013: ROS - 16,86 %, ROA - 6,83 %;

rok 2014: ROS - 16,08 %, ROA-6,19 %.

dowód: pismo (...) z 4.10.2016 r. wraz z załącznikami, k. 71-75 akt admin.

W roku 2016 Spółka (...) uzyskała przychód z działalności koncesjonowanej, polegającej na dystrybucji energii elektrycznej, w wysokości(...)zł.

dowód: Oświadczenie Spółki z 6 marca 2017 r., k. 112 akt admin.

W dniu 29 czerwca 2017 r. Prezes URE wydał wobec Spółki (...) decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu sądowym.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron niniejszego postępowania. Wniosek dowodowy Prezesa URE k. 630 z dnia 18 lutego 2018 r. – o przeprowadzenie na podstawie art. 278 § 1 i § 3 k.p.c. dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki, sporządzonej przez R. G. (1) w lipcu 2015 r. (k. 4-21 akt admin.) w postępowaniu karnym, prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Kłodzku, na okoliczność spowodowania przez powoda zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego oraz powstania szkód materialnych oraz nieutrzymywania w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń nie zasługiwał na uwzględnienie, z uwagi na to, że nie można było przyznać tej opinii waloru opinii biegłego w rozumieniu art. 278 k.p.c. Istnieje w tym zakresie utrwalone stanowisko doktryny i orzecznictwa, że opinia biegłego w innej sprawie, w szczególności w sprawie karnej, może być wykorzystana jako materiał sprawy tylko wtedy, gdy żadna ze stron nie zgłasza do niej zastrzeżeń i nie żąda powtórzenia tego dowodu w toczącym się postępowaniu, a w tej sprawie powód kwestionował ustalenia i oceny biegłego R. G..

Z uwagi na to, że żadna ze stron nie wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w niniejszym postępowaniu, a sprawa ma charakter publicznoprawny i do jej rozstrzygnięcia niezbędne są wiadomości specjalne Sąd zdecydował o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego specjalisty w dziedzinie elektroenergetyki z urzędu. (postanowienie k. 654 z dnia 29 października 2019 r.). Sąd oparł swoje ustalenia na treści opinii biegłego M. H., bo jest ona wyczerpująca, spójna, zawierająca odesłania do stosownych dokumentów, a wnioski z niej płynące przedstawione są w sposób logiczny i uporządkowany. Zawiera ona też materiały źródłowe do których odwoływał się biegły w swoich wnioskach. W opinii tej biegły odniósł się także do opinii sporządzonej przez biegłego R. G. (1), precyzyjnie wskazując, dlaczego wnioski płynące z tej opinii są nietrafne. Sąd nie podzielił zastrzeżeń do opinii podniesionych przez pozwanego, o czym poniżej, bo nie były one w należyty sposób umotywowane, stanowiły jedynie polemikę z tezami postawionymi przez biegłego. W piśmie z dnia 23 czerwca 2020 r. (k. 970-972) pozwany złożył wniosek dowodowy na podstawie art. 278¹ k.p.c. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego R. G. (1) sporządzonej na zlecenie Komisariatu Policji w N. w lipcu 2015 r. Sąd ten dowód dopuścił, oceniając go jednak uznał za nieprzydatny dla poczynienia ustaleń z uwagi na treść opinii biegłego M. H., co szczegółowo zostanie omówione zostanie poniżej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na to, że opinia biegłego sądowego M. H. potwierdziła prawdziwość twierdzeń powoda podniesionych w odwołaniu w odniesieniu do wadliwości ustaleń Prezesa URE dokonanych w postępowaniu administracyjnym.

Bezsporne jest, że w dniu 23 stycznia 2014 r. doszło do zerwania linii wysokiego napięcia wskutek zerwania się izolatora, na skutek czego przewód linii wysokiego napięcia spadła na linie niskiego napięcia uszkadzając dwa przewody zasilające przyłączy do budynku w L.. Po wystąpieniu awarii obwód został wyłączony i uziemiony przez pracowników Spółki 24 stycznia 2014 r. około godziny 00:19. Sporne między stronami są przyczyny z powodu których doszło do awarii jej skutki.

Zgodnie z warunkiem 2.1.5. koncesji, Koncesjonariusz jest obowiązany do wykonywania działalności **w sposób nie powodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nie narażający na powstanie szkód materialnych.**

Natomiast w warunku 2.2.1. koncesji przewidziano, że Koncesjonariusz jest obowiązany do spełnienia technicznych warunków przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej określonych w odrębnych przepisach, w szczególności do

utrzymywania obiektów, instalacji, urządzeń i sieci w należyтым stanie technicznym, umożliwiającym przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących przepisów określających wymogi techniczne, jakościowe i ochrony środowiska, z uwzględnieniem uzasadnionego poziomu kosztów oraz optymalizacji wykorzystania źródeł energii elektrycznej zasilających sieć przesyłową i dystrybucyjną.

Postępowanie dowodowe wykazało, że powód nie dopuścił się naruszenia warunków wynikających z koncesji. A zatem słuszne okazały się zarzuty odwołania odnoszące się do tych kwestii. Powód zakwestionował ustalenia decyzji dotyczące:

- 1) braku utrzymania w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń
- 2) ustalenia przez Prezesa dopuszczalnego okresu eksploatacji izolatorów w oparciu o niepotwierdzone procesowo publikacje branżowe (producent izolatorów nie podał takiego okresu)
- 3) ustalenia (w oparciu o opinię biegłego sądowego sporządzoną w postępowaniu karnym) stopnia obostrzenia dla Linii (...) wynoszącego 2°, podczas gdy wartość ta powinna wynieść 1° i tyle wynosiła w chwili awarii izolatora. Biegły sądowy, na opinii którego opierał się Prezes URE przy wydawaniu zaskarżonej decyzji uznał, że zaistniałe zdarzenie było wynikiem złego stanu technicznego dwutorowej linii (...), a w przeszle 193-194 linii (...) wybudowanej w 1954 r. brak było obostrzenia 2° wynikającego ze zbliżenia linii do budynku. Zawieszenie przewodów w przeszle na podwójnym łańcuchu izolatorów nie dopuściłoby do powstania awarii – opadnięcia przewodów. Niezastosowanie tego obostrzenia linii wskazuje, wg Prezesa, na brak staranności w utrzymywaniu sieci w należyтым stanie technicznym, a tym samym narażenie na niebezpieczeństwo zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego.
- 4) czasu zadziałania zabezpieczenia (...), to, że wyniósł on 0,62 s, podczas gdy wyniósł on 0,1 s. Biegły sądowy, na opinii którego opierał się Prezes URE, krytycznie ocenił działanie systemu (...). Według biegłego, wyłącznie obwodu (...) z (...)i jego uziemienie nastąpiło za późno, co oznacza, że w chwili zaistnienia awarii istniało bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nieustalonej liczby osób poprzez zagrożenie dotykiem pośrednim przewodu fazowego linii (...). Wg biegłego, całkowity czas wyłączania tej linii wyniósł 0,62 s, a ochronę przed dotykiem pośrednim uważa się za spełnioną po wyłączeniu napięcia z czasem 0,1 s. Przewód pod napięciem znajdował się na wysokości 0,5 m nad ziemią i był w zasięgu osób postronnych.
- 5) posiadania przez (...) S.A. w K. środków finansowych na wcześniejsza wymianę izolatorów ,
- 6) nie dochowania przez powoda należytej staranności przy eksploatacji izolatorów.

Opinia biegłego M. H. w sposób jasny, jednoznaczny i odpowiednio udokumentowany potwierdziła stanowisko strony powodowej w tym zakresie. Przede wszystkim biegły w oparciu o swoją wiedzę i doświadczeni i bazując na wskazanych dokumentach i opracowaniach w sposób jednoznaczny stwierdził (k.98), że bezpośrednią przyczyną zdarzenia sieciowego w postaci zerwania się jednego z przewodów napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia miało charakter losowy, spowodowany działaniem siły wyższej i za jego wystąpienie nie odpowiada spółka (...) S.A. Sąd to stanowisko podzielił.

Biegły zakwestionował w swojej opinii ustalenia dokonane przez Prezesa URE, że pozwany nie utrzymywał w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz potwierdził to, że ustalenia w zakresie dopuszczalnego okresu eksploatacji izolatorów nie są oparte o rzetelne źródła. Biegły na k. 702-709 wyjaśnił, że opinie niektórych ośrodków naukowych na temat braku trwałości izolatorów typu (...) i innych wytwarzanych w byłej NRD i ich awaryjności po ok. 15-20 latach nie są jednoznaczne. Z opinii tych wynika, że nie wszystkie izolatory tego typu były podatne na awarie, tylko niektóre ich serie i że powodowa spółka nie dysponowała informacjami, które izolatory zastosowane w sieci miałyby pochodzić z tych serii. Biegły wskazał na to, że skoro zwiększona awaryjność izolatorów nie wystąpiła w latach 1996-2001 spółka miała podstawy do przyjęcia, że pochodzą one z niewadliwych serii. Dopiero awarie, które miały miejsce w latach 2012-2014 spowodowały korektę co do zakładanego czasu ich eksploatacji. Biegły potwierdził stanowisko wyrażone w Ekspertyzie w zakresie stanu technicznego wybranych elementów linii

działania zabezpieczeń dla linii 110 kV na terenie (...) relacji G.-S./S.-N., że nie można kategorycznie i jednoznacznie stwierdzić, że izolatory te wszystkie i generalnie stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa systemu (k. 735-736). Biegły potwierdził też, że awaryjność izolatorów może być jedynie stwierdzona post factum i że działania podejmowane przez spółkę w zakresie stopniowego wymieniania izolatorów po roku 2010 były racjonalne. W zakresie środków finansowych na realizację inwestycji powoda (k. 709-712) biegły wskazał, że Prezes URE ograniczył się w tym zakresie jedynie do ustalenia jakimi środkami spółka dysponowała w latach 2011-2014, natomiast nie odniósł tego do zadań inwestycyjnych jakie w tym czasie stały przed powódką i które z nich były priorytetowe. Biegły wskazał na wynikającą z ustawy konieczność przyłączania nowych odbiorców i źródeł oraz budowę nowych sieci, które pochłania corocznie ok (...) nakładów spółki. Biegły wskazał też na to, że potrzeby powoda w zakresie istniejącego majątku są znacznie większe niż możliwości, a w roku 2017 aż (...)% majątku sieciowego miało przekroczyć okres ekonomicznej użyteczności. Biegły podniósł też, że z uwagi na niewystarczające nakłady na potrzeby odtworzeniowe część majątku spółki będzie się starzeć. Biegły zatem wywiódł, że powódka nie posiadała wystarczających środków finansowych, aby realizować wszystkie, nawet niezbędne potrzeby remontowe i inwestycyjne. Sąd stanowisko to podziela.

W zakresie kwestionowanego przez powoda stopnia obostrzenia dla Linii (...) przyjętego przez pozwanego jako 2 stopnie na podstawie opinii biegłego R. G. (1) sporządzoną na potrzeby postępowania karnego biegły H. wskazał (k. 712-714), że opinia biegłego G. opierała się na błędnym założeniu, że ostatni remont miał miejsce w 1970 r., tymczasem remont ten miał miejsce w roku 1981 w oparciu o projekt z roku 1978 (załącznik na 3 do opinii). Jak wskazał biegły H. miało to zasadniczy wpływ dla ustalenia prawidłowości obostrzenia, bowiem w roku 1970 obowiązywały inne normy niż w roku 1981 – norma z roku 1975. Po wykonaniu remontu linia spełniała wymogi norm wówczas obowiązujących, czyli 1 stopień obostrzenia.

Co do czasu zadziałania zabezpieczenia (...) biegły przedstawił obszerną analizę (k. 715-730), z której wynika, że oba zabezpieczenia linii (...) zadziałały prawidłowo po uszkodzeniu izolatora i zgodnie z planem nastawień. Potwierdził tym samym ekspertyzę złożoną przez powoda. Biegły wskazał na to, że czasy eliminacji zwarcia doziemnego przewodu linii (...) zarówno za pierwszym razem (0,1 s), jak również za drugim razem (0,5 s.) nie miały wpływu na ewentualne zagrożenia porażeniowe i pożarowe po stronie instalacji niskiego napięcia nN u odbiorców zasilanych z sieci niskiego napięcia (...) z (...), ponieważ przewody linii napowietrznej niskiego napięcia na które opadł przewód linii 110 kV przepaliły się od razu czyli w czasie od 0,1 s i nastąpiło galwaniczne ich oddzielenie od przewodów linii (...). Natomiast czas eliminacji zwarcia doziemnego przewodu linii (...) za drugim razem czyli przez 0,5 s miał wpływ na ewentualne zagrożenie pożarowe dla osób postronnych, które mogłyby dotknąć w tym czasie znajdujący się pod napięciem zerwany przewód. Jednocześnie biegły stwierdził, że sumaryczny czas zadziałania zabezpieczeń odległościowych z obu stron linii (...) a tym samym wyłączenia zwarcia wyniósł nie więcej niż 0,1 s, co oznacza, że zabezpieczenia zadziałały prawidłowo. Biegły stwierdził też, że ochrona podstawowa przed dotykiem bezpośrednim w miejscu wystąpienia awarii była wykonana prawidłowo. Także ochrona przeciwporażeniowa w napowietrznej linii niskiego napięcia na którą spadł przewód linii 110 kV była wykonana prawidłowo. Jednocześnie biegły stwierdził, że prawidłowo wykonana instalacja odbiorcza niskiego napięcia nN zapewni odbiorcom energii elektrycznej ochronę przed skutkami zagrożenia porażeniowego. Uszkodzenia zabezpieczenia głównego budynku do którego doszło w budynku w N. (...) mogło mieć miejsce na skutek wadliwego zaprojektowania instalacji u odbiorcy (k. 755-756)

Co do zarzucanego niedochowania należytej staranności przy eksploatacji izolatorów przez powodową spółkę biegły wypowiedział się (k. 732-737), że prowadziła ona ciągłą obserwację stanu technicznego sieci i urządzeń elektromagnetycznych, w tym izolatorów i ich awaryjności. Do 2004 r. poziom ich awaryjności nie wzbudzał zastrzeżeń, od 2005 r. poziom awaryjności zaczął rosnać na niektórych liniach. Spółka z tych względów opracowała program wymiany izolatorów w perspektywie do 2022 r., który jest realizowany i w roku 2017 był w końcowej fazie realizacji. Biegły zakwestionował też ustalenie dokonane przez Prezesa URE, że spółka zbyt późno uznała, że konieczna jest przyspieszona wymiana izolatorów, a także to, że zaniedbała starań o posiadaną infrastrukturę elektroenergetyczną. Biegły wypowiedział się także (k. 740-742) że brak zapisów potwierdzających prowadzenie pomiarów eksploatacyjnych i oraz brak zapisów o dokonywanych oględzinach w związku z wystąpieniem utrudnień eksploatacyjnych i zagrożeń powodowanych zwiększoną awaryjnością przedmiotowego odcinka nie jest dowodem

do jednoznacznego twierdzenia, że linia była niewłaściwie eksploatowana. Aby to ocenić należałoby dokonać szczegółowej, pogłębionej analizy całości dokumentacji prawnej i eksploatacyjnej w/w linii. Jednocześnie biegły wskazał na dokumenty, które świadczą o dbałości o właściwą eksploatację linii napowietrznej (k. 741-742, załącznik nr 14 i nr 7 i nr 16 do ekspertyzy biegłego). Biegły zakwestionował też twierdzenie strony pozwanej, że zaistniała awaria była skutkiem złego stanu technicznego linii napowietrznej (k. 742). Biegły stwierdził także, że w skutek nie dającego się przewidzieć zdarzenia losowego polegającego na zerwaniu izolatora nie doszło do naruszenia warunku niezawodności i ciągłości dostarczania energii elektrycznej, bo nie został przekroczony czas przerwy nieplanowej, który wynosi 24 godziny dla odbiorców pozbawionych energii elektrycznej na skutek awarii.

W opinii uzupełniającej biegły podtrzymał swoją główną opinię również w zakresie zakwestionowanym przez pozwanego, czyli oceny, że przedmiotowe zdarzenie miało charakter losowy spowodowany działaniem siły wyższej, za wystąpienie którego powodowa spółka nie odpowiada. Biegły ponownie wskazał, że aby jednoznacznie stwierdzić, przyczynę uszkodzenia izolatora na słupie nr 193 należałoby wykonać szczegółowe badania laboratoryjne, czego w niniejszej sprawie nie dokonano. Jednocześnie biegły wskazał w opinii uzupełniającej na podejmowanie przez powoda szeregu działań, w tym również działań o charakterze prewencyjnym świadczących o zachowaniu należytej staranności przy eksploatacji majątku sieciowego, w tym właściwej eksploatacji ciągu liniowego (...) relacji G.-S.. W odniesieniu do zarzutu niedokonania przez biegłego oględzin linii (...) oraz słupa 193 lecz oparcie się przez niego jedynie na przedstawionych mu dokumentach biegły zasadnie wskazał, że istotne znaczenie w sprawie mają nie oględziny dokonane na dzień sporządzenia opinii przez biegłego, ale projekt i jego realizacja (sposób remontu linii zgodnie z projektem). Biegły ponownie przywołał dokumentację na której oparł ustalenia i wnioski swojej opinii, a argumentacja ta nie wzbudza wątpliwości. Biegły wskazał też ponownie, że błędne konkluzje biegłego R. G. (1) co do konieczności zastosowania w pręśle 193-194 linii napowietrznej (...) obostrzenia 2 stopni wynika z błędnego przyjęcia, że ostatni remont tej linii miał miejsce w 1970 r. kiedy obowiązywały inne normy techniczne. Remont natomiast zgodnie z przywołaną przez biegłego dokumentacją miał miejsce w 1981 r. Biegły ustosunkował się także do trzeciego z zarzutów podniesionych do opinii, co do czasu reakcji zabezpieczenia analogowego i wykazał, że bezpodstawne jest twierdzenie pozwanego, jakoby zabezpieczenie odległościowe linii (...) błędnie zlokalizowało zwarcie jako występujące nie w pierwszej lecz w drugiej strefie.

Pozwany nie podważył w sposób skuteczny wniosków płynących z opinii biegłego, a w opinii uzupełniającej biegły szczegółowo odniósł się do zarzutów sformułowanych w stosunku do jego opinii. Biegły przywołał wiele dokumentów źródłowych, na których opierał swoje wnioski, a braki w dokumentacji wskazane przez pozwanego nie podważają trafności opinii wobec szerokiego jej udokumentowania tymi materiałami, które są dostępne. Wskazać także należy, że pozwany oparł swoje ustalenia głównie na opinii biegłego G., nie przeprowadzając w toku postępowania własnej ekspertyzy, aby zweryfikować argumenty podniesione przez powoda i przedstawioną przez niego dokumentację, którą nie dysponował biegły G. sporządzając opinię na użytek innego postępowania.

Reasumując ustalenia dokonane w toku postępowania sądowego przeczą ustaleniom dokonany przez Prezesa URE, że powód naruszył dwa wskazane wyżej warunki koncesji. Sąd z powyższych względów dał wiarę ustaleniom biegłego M. H..

Sąd nie podzielił zarzutu podniesionego w punkcie 1 odwołania odnoszącego się do niespełnienia wymogu maksymalnej określoności warunków koncesji. W ocenie Sądu sformułowania zawarte w punktach 2.1.5 i 2.2.1 w wystarczający sposób konkretyzują obowiązki koncesjonariusza. Sąd w tym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy np. w sprawie o sygnaturze III SK 14/17 oraz w uchwale Sądu Najwyższego z 9 lipca 2019 r., I NSZP 1/19 w odniesieniu do warunku wynikającego z koncesji.

Uznając jednak za zasadne zarzuty podniesione w punktach 6,7 i 8 odwołania Sąd uchylił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c., co czyni zbędnym ustosunkowanie się do pozostałych zarzutów odwołania.

Sąd orzekł o kosztach na podstawie art. 98 k.p.c.

Na koszty postępowania złożyły się: opłata sądowa w wysokości 100 zł, opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz wynagrodzenie biegłego w kwocie 8.240,76 zł pokryte tymczasowo z sum Skarbu Państwa.

SSO Ewa Malinowska